

Ida har sommerfugle i maven

Af Kirsten Ahlburg og Keld Petersen (illu.)
Forlaget Elysiom 2013

Mary Fonden

Skab læseglæde

Vi anbefaler, at I arbejder med bogen over tre uger. Læsegruppen mødes to gange om ugen. Tre af gangene læser I bogen. Hver læsning er forskellig – se ”Huskeseidler til oplæsning” i faghæftet eller på de fire inspirationsark.

Boghæftet er til inspiration. Vær opmærksom på børnegruppens nysgerrighed og energi ift. den enkelte bog. Styrk dialogen med børnene, og lav aktiviteter, som bygger videre på deres interesser. Bogen danner afsæt for samtalen, men må aldrig være en begrænsning for dialogen.

Før I går i gang med at læse

Nogle børn har brug for at spore sig ind på bogen, inden I åbner den. Det kan I gøre ved, at de møder og bruger bøgernes ord og begreber gennem sanselige aktiviteter og dialog.

- Skab positive forventninger til skolestarten ved at synge eller lytte til Hr. Skægs sang: *Første skoledag* og Ramasjangs skolestartssang: *Det bli’r en god dag* www.dr.dk
- Tal om første skoledag og om, at man kan have sommerfugle i maven. Måske har børnene også i andre sammenhænge haft sommerfugle i maven dvs. været spændt på eller nervøs for noget. Fortæl om, hvornår du – som voksen – kan få sommerfugle i maven.

Lille note til den voksne

Bogen er en del af LæseLegs nye sammenhængsforløb mellem børnehave og skole/SFO. Temaet ’Sommerfugle’ kredser i alle de valgte bøger om tre billeder:

- **Forvandling:** Fra puppe til sommerfugl - fra børnehavebarn til skoleelev.
- **Mangfoldighed:** Sommerfugle findes i mange former og farver - det samme gør børn.
- **Nervøsitet:** ’Sommerfugle i maven’ - at kunne italesætte de ting, barnet er nervøs for i overgangen.

Boghæftet er udformet, så det kan anvendes i de sidste måneder i børnehaven og igen i de første måneder i skolen. Bogen kan læses i små storbørnsgrupper, men også i skolestarten med hele klassen.

Gode ord

De gode ord er karakteriseret ved, at de kan konkretiseres, visualiseres og/eller dramatiseres. Begynd altid med at spørge børnene, om nogen af dem kender ordet og kan fortælle eller vise, hvad det betyder. Arbejd med de gode ord i alle tre bog-samtaler. Variér ved, at børnene anden og tredje gang skiftes til at forklare ordene.

1. Tyk i munden

Har I prøvet at være så spændte på noget, at det var svært at spise?

2. Rumle

Prøv at lytte til hinandens maver ved, at den ene lægger sig ned og den anden lytter. Kan I høre maven rumle?

3. Aula

Ved I, hvad en Aula er? Kender I andre ord for store rum? Hvilke store rum er der på en skole? Hvad bruger man dem til? Fx kantine, gymnastiksal, hal m.fl.

Ved I også, at Aula er et system, hvor de voksne kan skrive sammen om, hvad der sker i børnehaven og på skolen. Hvad I skal lave, og hvor I kan finde kontaktoplysninger til jeres nye klassekammerater?

4. Mikrofon

Vis, hvordan man taler i en mikrofon.
Har I prøvet at tale i mikrofon?
Hvad bruger man en mikrofon til?
Hvem tror I manden, der taler i
mikrofonen, er?

5. Spændte

Har I også prøvet at være spændt på noget? Hvordan havde I det?

6. Lokale

Hvad er et lokale? Kan et lokale i en børnehave eller på en skole hedde andre ting? Fx rum, stue, klasse, klasselokale m.fl.

7. Ved siden af

Vis, hvordan man sidder ved siden af,
står ved siden af, ligger ved siden af.

8. Opslagstavle

Op-slags-tavle er et sammensat ord
dvs. en tavle, hvor man slår noget
op. Gå hen til børnehavens/ skolens
opslagstavle? Hvad bruges den til?

9. Skrupsulten

Hvordan har man det, når man er skrupsulten? Hvorfor tror I, Ida er skrupsulten, når hun kommer hjem fra skole?

10. Fiskenet

Vis forskellige former for net: indkøbsnet, sommerfuglenet, fiskenet m.v. Måske kan børnene selv prøve et sommerfuglenet.

Sprogstrategi

For at få det fulde udbytte af bogen, er det vigtigt at sætte billede på så mange "skoleord" som muligt, så børnene føler sig helt klædt på til det nye og spændende, fx skoletaske, ven, klassekammerat, lærer, aula, klasse, lokale, farvekridt, papir, opslagstavle, række en finger i vejret, fri m.v. Børnene kender sikkert mange andre "skoleord", som de har hørt fra ældre søskende. Lyt til, hvad de har at sige, så de ikke er alene med alle de mange ord og tanker.

Spørgsmål til bogsamtale

Bogen er afsæt for samtalen, men vær nysgerrig på, hvad der optager børnene, og lad samtalen følge deres interesser. Husk, at alle svar er rigtige svar, så gem gerne "nej" af vejen. Start med helt åbne spørgsmål.

1. Var der noget, du godt kunne lide i bogen?
2. Var der noget, du ikke kunne lide i bogen?

Hvis der er brug for at hjælpe samtalen på vej, kan du spørge til mere konkrete ting. Nogle børn kan have brug for at pege på bogens illustrationer som svar på spørgsmål.

- Glæder I jer til at starte i skole? Har I sommerfugle i maven? Hvorfor? Hvad glæder I jer til? Er I nervøse for noget?
- Havde I sommerfugle i maven, da I skulle begynde i skole/SFO? Hvorfor? Hvordan var første skoledag? Hvordan har I det nu?
- Ida kan ikke lide at tænke på sorte sommerfugle i maven - hellere hvide. Hvorfor kan Ida ikke lide de sorte sommerfugle? Hvad er sorte og hvide sommerfugle?
- Ida trækker vejret dybt. Pyha! Så er der jo slet ikke noget at være bange for. Hun har det allerede meget bedre. Hvorfor er Ida ikke bange mere? Hvad kan de voksne gøre for at fjerne nogle af børnenes sommerfugle i maven?

Samtale om illustrationer

- På side 4 ser man sommerfuglebusken i Idas have og de mange sommerfugle. Hvorfor kan sommerfuglene godt lide sommerfuglebusken?
- Oliver leger læge og lytter til Idas mave. Hvad er det, han lytter efter? Hvad kan han høre?
- Tal med børnene om alle tingene, som er i klasseværelset på side 12-13.

Kreative aktiviteter

- Køb en sommerfuglehave, så I kan iagttage forvandlingen fra æg til sommerfugl på tæt hold, for til sidst at slippe de flyvefærdige sommerfugle ud i det fri.
- Tegn din helt egen flotte sommerfugl med navn på. Hæng dem op.
- Tegn dit hus og din familie, ligesom Ida og hendes klasse. Tal om de mange måder at bo og være en familie på. Find evt. inspiration i ekstramaterialet til boghæftet "Morfar flytter ind", hvor der er ideer til, hvordan børnene selv kan tegne deres hjem.

LæseLeg derhjemme

- Opfordr forældrene til at tale med børnene om familiens forskellige oplevelser med første skoledag. Mon nogen i familien havde sommerfugle i maven?
- Forældrene kan finde billeder af deres første skoledag og vise til deres barn.

Musikalske aktiviteter

- Syng og lyt til sangen *Sommerfuglen* af Peter Michel, bl.a. ordene i teksten: "Så tog jeg blidt den lille sommerfugl og sagde se, fly du nu bare videre på din færd, at gå og være bange er en rigtig dum idé, når man skal ud at se den store verden".
- Syng og lav fagter til sangen: *Larvens gang*.

Ideer til leg

- Leg første skoledag, hvor nogle børn kan være læreren, nogle kan være eleverne og nogle kan være forældrene.
- Leg stopdans, og når musikken stopper, siger den voksne eller et af børnene, hvad danserne skal være: Æg (rul jer sammen), larve (stå i bro), puppe (lig helt lige) eller sommerfugl (bask med armene).
- Leg tampen brænder - gem en sommerfugl.

Bogklog

Bogklog er spørgsmål, der fungerer som oplæg til små samtaler, hvor I sætter fokus på forskellige aspekter ved bogens ord. Formålet er at bidrage til, at ordet lagres i børnenes ordforråd. Leg bogklog som afslutning på arbejdet med bogen.

1. Hvad spiser Ida til morgenmad?
2. Hvorfor er alle Idas ting helt nye?
3. Hvad er antonymet til "ny"?
4. Skoletaske er et sammensat ord. Hvilke ord?
5. Hvorfor lytter Oliver til Idas mave?
6. Vis, hvordan man trækker vejret dybt.
7. Vis, hvordan man sover med åben mund.
8. Hvad hedder Ida og Olivers lærer?
9. Hvor mange bogstaver er der i Ida?
10. Sig navnet på to af Idas klassekammerater?
11. Hvilken farve har Evas hår?
12. Hvor mange søskende har Ali?
13. Hvilke dyr er der hjemme hos Amalie?
14. Hvad er antonymet til "krølle"?
15. Hvad er antonymet til "syg"?
16. Find synonymer til "flotte" sommerfugle.

Bøger jeg kender-bog

Giv hvert barn sin egen notesbog. Den kan bruges som evalueringsredskab, dialogstarter samt i overgange. Det er sjovt for børnene at se tilbage på, hvad de har læst.

1. Indsæt et lille udprint af bogforsiden
2. Giv bogen stjerner
3. Tegn en tegning